

Töö number
Tellija

2018-0064
Põltsamaa Vallavalitsus
Lossi tn 9, Põltsamaa linn, 48104
Telefon: 6776 8550; e-post: info@poltsamaa.ee
Registrikood: 77000358
www.poltsamaa.ee

Konsultant

Skepast&Puhkim OÜ
Laki põik 2, 12915 Tallinn
Telefon: +372 664 5808; e-post: info@skpk.ee
Registrikood: 11255795
www.skpk.ee

Kuupäev

26.04.2019

PÕLTSAMAA VALLA ÜLDPLANEERINGU

Lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamiskavatsus

Üldplaneeringu algatamine

18. oktoober 2018

Põltsamaa Vallavolikogu 18.10.2018 otsus nr 1-3/2018/69
„Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise
algatamine“

Lähteseisukohad ja KSH VTK

Jaauuar-aprill 2019

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS	6
2.	ÜLDPLANEERINGU EESMÄRK	7
3.	KSH EESMÄRK	9
4.	ÜLDPLANEERINGU PÕHIMÕTTED	10
5.	ÜLDPLANEERINGU VALDKONNAD	11
5.1	MAAKASUTUS	11
5.2	VÄÄRTUSED JA PIIRANGUD	13
5.3	TEED	14
5.4	TEHNILINE TARISTU	14
6.	ÜLEVAADE EELDATAVAST KESKKONNAMÕJUST	15
6.1	KESKKONNAMÕJU HINDAMISE KIRJELDUS	15
6.2	MÕJU NATURA 2000 VÖRGUSTIKU ALADELE	16
6.3	MÕJU LOODUSKESKKONNALE	17
6.4	MÕJU SOTSIAAL-MAJANDUSLIKULE KESKKONNALE	18
6.5	MÕJU KULTUURIKESKKONNALE	19
6.6	PIIRIÜLENE KESKKONNAMÕJU	19
6.7	KLIIMAMUUTUSTEGA ARVESTAMINE	19
7.	SEOSD STRATEEGILISTE DOKUMENTIDEGA	20
8.	TEGEVUS- JA AJAKAVA	22
9.	ÜLDPLANEERINGU KAARDID	25
10.	KAASAMISKAVA	26
10.1	INFOKANALID	26
10.2	KAASATAVAD OSAPOOLED	26
11.	KOOSTATAVAD ANALÜÜSID	29
LISA 1. LÄHTEMATERJALID		30
LISA 2. ÜLEVAADE PÕLTSAMAA VALLAST		31
LISA 3. KOOSTÖÖ KÄIGUS LAEKUNUD ETTEPANEKUD		32

JOONISED

1. MAAKASUTUS – kehtivate üldplaneeringute kohane info
2. VÄÄRTUSED JA PIIRANGUD – ajakohane riiklike registrite kohane info, kohalike objektide osas kajastatud info KOV ja ametite andmete põhjal
3. TEHNILINE TARISTU – kehtivate üldplaneeringute kohane info, mida on tehnilise taristu valdajate ajakohase info põhjal täiendatud

KOOSTAJAD

Üldplaneeringu lähteseisukohad koostati koostöös Põltsamaa Vallavalitsuse ja Skepast&Puhkim OÜ konsultantidega:

Põltsamaa vald

Anti Annus, Margus Möldri, Karro Külanurm, Kristi Klaos, Mark Liivamägi, Kersti Viggor, Ain Valu, Loreida Küppas

Skepast&Puhkim OÜ

üldplaneeringu koostamise meeskond

Nimi	Valdkonnad / teemad
Kadri Vaher, ruumilise keskkonna planeerija tase 7, MA urbanistika, MSc keskkonnatehnoloogia	ÜP koostamise projektijuht ja planeerija
Mildred Liinat, ruumilise keskkonna planeerija tase 7, MSc arhitektuur	Planeerija
Anni Konsap, BSc geograafia, MA õigusteadus	ÜP koostamise projektijuht ja planeerija
Piret Kirs, MA maastikuarhitekt	Planeerija, maastikuarhitekt
Kati Kraavi, MSc kinnisvaraplaneerimine	GIS-spetsialist
Eike Riis, KSH juhtekspert MSc bioloogia	Looduskeskkond, looduskaitse, Natura 2000, rohevõrgustik jm elustiku ja ökoloogiaga seotud teemad, inimese tervis, sotsiaalsed vajadused ja vara
Marju Kaivapalu, keskkonnaekspert MSc keemia ja keskkonnakaitse tehnoloogia	Looduskeskkond, looduskaitse, pinna- ja põhjavesi
Raimo Pajula, keskkonnaekspert, MSc geoökoloogia	Looduskeskkond, looduskaitse, Natura 2000, rohevõrgustik jm elustiku ja ökoloogiaga seotud teemad
Hendrik Puhkim, keskkonnaekspert, MSc geograafia ja ruumiline planeerimine	Maakasutus, taristu
Moonika Lipping, keskkonnaspetsialist, BSc keskkonnakaitse	Looduskeskkond, looduskaitse, maavarad ja maardlad, jäätmemajandus, keskkonnaohtlikud objektid, kultuuriväärtused, inimese tervis, sotsiaalsed vajadused ja vara
Maria Oravas, keskkonnaspetsialist, MSc keskkonnakorraldus ja puhtam tootmine	Müra ja välisõhu saaste mõju (sh inimese tervise ja heaolu seisukohast)

KSH juhtekspert Eike Riis vastab KeHJS-e § 34 lg 4 sätestatud nõuetele. Juhtekspert Eike Riis ning eksperdid Marju Kaivapalu, Hendrik Puhkim ja Raimo Pajula on Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühingu (KeMÜ)¹ liikmed ning lähtuvalt ühingu põhikirjast järgivad oma töös keskkonnamõju hindaja head tava².

ÜP koostamise meeskond võib töö käigus muutuda, lähtudes eelkõige ÜP-ga kavandatavatest tegevustest ja nendega kaasneva eeldatava mõju iseloomust.

Kasutatud lühendid

EELIS	Eesti Looduse Infosüsteem
eRT	elektroniline Riigi Teataja
KeHJS	keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus
KeÜS	keskkonnaseadustiku üldosa seadus
KKR	keskkonnaregister
KOV	kohalik omavalitsus
KSH	keskkonnamõju strateegiline hindamine
LS	lähteseisukohad
PlanS	planeerimisseadus
VTK	väljatöötamise kavatsus
VV	vallavalitsus
ÜP	üldplaneering

¹ KeMÜ on keskkonnamõju hindamisega tegelevate isikute vabatahtlik ühendus, mille eesmärk on keskkonnamõju hindamise (nii KMH kui ka KSH) süsteemi parendamine Eestis ja rahvusvaheliselt.

² <http://www.eaia.eu/kemu/heatava>

1. SISSEJUHATUS

Käesolev dokument koondab Põltsamaa valla üldplaneeringu lähteseisukohad (LS) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamiskavatsuse (KSH VTK). LS ja VTK on koostatud ühise dokumendina, et vältida dubleerimist ja tagada parem seos üldplaneeringuga kavandatava arengu ning selle mõjude hindamise vahel.

Üldplaneeringu LS ja väljatöötamise kavatsus (VTK) annavad ülevaate koostatava üldplaneeringu peamistest teemadest ja on suunisteks üldplaneeringu edasisel koostamisel ning selle elluviimisega kaasneva mõju hindamisel. LS ja VTK annavad ülevaate üldistest põhimõtetest, millest valla ruumilise arengu koostamisel lähtutakse, peamistest valdkondadest, mida üldplaneeringu koostamise vältel analüüsitakse ning olulistest mõjudest, mis üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega kaasneda võib. Lisaks kirjeldab LS ja VTK protsessi koostamise korraldust, et kõigil huvitatud osapooltel oleks selge, millises ajagraafikus liigutakse ning kuidas on tagatud töös osalemine.

LS ja VTK on esialgne ülesandepüstitus järgnevaks üldplaneeringu ja KSH koostamise protsessiks. Teemade hulka on lisatud LS ja VTK avalikustamise jooksul ametite ning huvigruppide poolt esitatud asjakohased arvamused. LS ja VTK toodud valdkonnad ning hinnatavad mõjud võivad edasise üldplaneeringu koostamise ja koostöö käigus ning täiendavate analüüside tulemusel täieneda.

2. ÜLDPLANEERINGU EESMÄRK

Üldplaneeringu lähtekohaks on Põltsamaa valla arengukavas³ sõnastatud valla pikaajaline missioon ja visioon.

MISSIOON

Põltsamaa valla missioon on tasakaalustatult ja jätkusuutlikult arendada valla elu- ja ettevõtluskeskkonda nii, et Põltsamaa vallast saab unistuste paik pere- ja tööeluks ning puhkamiseks ja väärikalt vananemiseks.

VISIOON

Põltsamaa vald on arenev ja uuendustele avatud, soodsa ettevõtluskliimaga, kõrgelt hinnatud elupaik Kesk-Eestis, mille ajalooline keskus on oskuslikult kujundatud turismi sihtkoht ning tuntud kui sildade, parkide ja rooside piirkond.

Üldplaneering annab ruumilise väljundi arengukavas määratletud arenguplaanidele.

Põltsamaa valla uue üldplaneeringu koostamise peamised eesmärgid on valla praegustest ruumilistest vajadustest lähtuvalt järgmised:

- luua Põltsamaa linnast ja selle lähipiirkonnast Kesk-Eesti arengumootor ning tõmbekeskus, mida toetavad vajalikud tugiteenused;
- luua eeldused elanikkonna vähenemise peatamiseks;
- luua meeldiv ja turvaline elu- ja arengukeskkond noortele peredele ja vanuritele, kõigile tänastele elanikele ja ettevõtjatele. Valla piirkonnad on turvalised ja tasakaalustatult arenenud head „pesapunumise kohad“;
- tagada mitmekesine ettevõtluskeskkond läbi kvaliteetse taristu ning valikuid pakkuva elamufondi. Arendada uusi ja olemasolevaid ettevõtlusalasid, neid vajadusel laiendades;
- tihendada olemasolevaid toimivaid piirkondi ning vältida asustuse ja ehitatud keskkonna laialivalgumist kui see ei ole ruumiliselt põhjendatud;
- jätkuvalt väärtustada ja kasutada põllumajandusmaid;
- säilitada traditsiooniline hajaasustus ning looduskeskkond;
- luua eeldused atraktiivsete turismiteenuste ja -toodete võimaldamiseks.

Üldplaneeringu koostamisel on põhifookus valla ruumilise arengu põhimõtete ja visiooni kujundamisel, määratakse maa- ja veealade üldised kasutamise- ja ehitustingimused ning maakasutuse tasakaalustatud juhtotstarbed, antakse suunised detailplaneeringute ja projekteerimistingimuste väljastamiseks piirkondlikest eripäradest lähtuvalt, määratakse tingimused teede, tehnovõrkude jm rajatiste kavandamiseks ja lahendatakse muud Põltsamaa valla spetsiifikast tulenevad vajadused.

³ Põltsamaa valla arengukava 2040. Vallavolikogu 18.10.2018 määrus nr 58.

Üldplaneering seab pikaajalised ruumilise arengu eesmärgid järgnevaks 20 aastaks, vajadusel ka pikemaks ajaks.

Põltsamaa valla üldplaneeringu väljakutseks on erinevate protsesside ja huvide koosmõjul kujundatud tasakaalustatud arengu saavutamine. Omavalitsuse ülesandeks on üldplaneeringu koostamise käigus ja selle hilisemal rakendamisel erinevate huvide kaalumise, et leida kokkulepped ja parim võimalus strateegiliste eesmärkide täitmiseks.

Üldplaneering koostatakse kogu Põltsamaa valla territooriumile (joonis 1).

Joonis 1. Üldplaneeringuga hõlmatav ala – Põltsamaa valla asustusüksused. Allikas: Maa-amet, 11.2018.

3. KSH EESMÄRK

ÜP koostamise raames viiakse läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille eesmärgiks on arvestada laiemalt erinevaid keskkonnast tulenevaid kaalutlusi ÜP koostamisel ja kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ning jätkusuutlik areng.

KSH peab toetama ÜP lahendust ning minimeerima võimalused arenduseks, millega kaasneb oluline ebasoodne mõju keskkonnale. KSH käigus kirjeldatakse, analüüsitakse ja hinnatakse ÜP rakendamisega kaasneva võimalike olulisi keskkonna-, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi mõjusid, tehakse ettepanekuid soodsaima lahendusvariandi valikuks ning vajadusel ebasoodsate keskkonnamõjude vähendamiseks leevendusmeetmete rakendamiseks.

Käesolev VTK on aluseks KSH aruande koostamisele. VTKs märgitakse mõjuhindamise ulatus, üldplaneeringu elluviimisega eeldatalt kaasneva võimalike olulise keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus, võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale ning mõjuhindamise läbiviimise eeldatav ajakava, mis sõltub üldplaneeringu koostamise ajakavast.

KSH käsitusala on ÜP planeeringuala ehk kogu Põltsamaa valla territoorium. Vajadusel, sõltuvalt eeldatavalt mõjutatavast keskkonnamelemendist ja mõju ulatuskaugusest, arvestatakse keskkonnamõju hindamisel ka ala väljaspool planeeringuala.

4. ÜLDPLANEERINGU PÕHIMÕTTED

Üldplaneering koostatakse lähtudes asjakohastest õigusaktidest, planeeringutest, arengukavadest jms dokumentidest, mis suunavad Põltsamaa valla ruumilist arengut. Täpsemalt on lähtematerjalid loetletud lisas.

Samuti on lahenduse aluseks hea planeerimise tava, asutuste ja isikute põhjendatud seisukohad ning töögrupi kaalutusotsused.

Üldplaneeringu põhimõtted annavad kaalutluse piirid kõikide üldplaneeringus käsitletavate ülesannete lahendamiseks. Üldised printsiibid ja lähenemised, mis Põltsamaa valla üldplaneeringu koostamisel ja hilisemal elluviimisel aluseks võetakse:

- soodustada mitmekesise ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamist, kuid säilitada olemasoleva keskkonna väärtused;
- eelistada kasutusest välja langenud alade ja hoonete taasaktiveerimist uute alade hõivamisele.
- püüelda ruumilise terviknägemuse suunas, mis hõlmab erinevaid tasandeid, valdkondi ning loob ühtse seostatud arengutee;
- tagada avatud ja usaldusväärne planeerimisprotsess, kuid samas unistada suurelt. Otsuste tegemisel lähtutakse pikaajalistest strateegilistest plaanidest, vaadatakse suurt pilti ning julgetakse olla uuenduslikud.

5. ÜLDPLANEERINGU VALDKONNAD

5.1 MAAKASUTUS

ELAMUMAAD

Uue üldplaneeringuga tuleb kavandada mõistlikus mahus elamualasid, mis võimaldab uute elamispiindade rajamist vajalikes asukohtades ilma olemasolevate elamumaade väärtust kahandamata.

Elamuehitus on Põltsamaa vallas toimunud peamiselt endiste üldplaneeringute kohaselt, kuid mõningaid üldplaneeringut muutvaid detailplaneeringuid on siiski ette tulnud. Valdavalt on muutmise vajadus tulenenud maakasutusest, nt riigikaitsemaa määramine Päästeameti ehitamiseks, sotsiaalmaa määramine seoses Põltsamaa Ühisgümnaasiumi vajadustega, mõisapargi alale rajati hooldekodu, mis vajab sihtotstarbe muutmist ühiskondlike hoonete ja ärimaaks jmt. Maapiirkondades on olnud ÜP muutmise põhjuseks veekogude ehituskeeluvööndi vähendamine, maatulundusmaale tootmismaa, pereelamumaa ja transpordimaa määramine ning maatulundusmaa muutmise karjäärimaaks seoses maavara kaevandusloa menetlemisega.

Senikehtivates üldplaneeringutes on elamumaa reservaladest jäänud arendamata alad Põltsamaa linnas, endises Puurmani ja Põltsamaa vallas. Põhjuseks võib olla arendajate vähenemine huvi ning kinnisvara rajamise väike võimekus piirkonnas. Uute elamumaade planeerimisel tuleb ümber hinnata tegelikud vajadused ja selleks sobivad alad.

Üldplaneeringuga tuleb määrata konkreetsele piirkonnale omased ehitustingimused ning eristada linnalist ja maalist keskkonda.

Analüüsida tuleb kehtivaid detailplaneeringuid ning otsustada, millised detailplaneeringud on endiselt asja- ja ajakohased ehk vastavad valla ruumilise arengu eesmärkidele. Nende detailplaneeringute lahendusi võetakse uue üldplaneeringu koostamisel arvesse. Detailplaneeringute puhul, mis ei vasta enam valla ruumilise arengu eesmärkidele, algatatakse nende kehtetuks tunnistamise menetlus.

SOTSIAALNE INFRASTRUKTUUR

Koos elamumajanduse muutustega, tuleb paralleelselt arendada ka sotsiaalseid teenuseid. Tagada tuleb kvaliteetne sotsiaalsete teenuste osutamine, mis on mugavate juurdepääsude ning asukohtadega.

Põltsamaa vallas on oluline säilitada Põltsamaa Ühisgümnaasium, et selles koolis saaks käia kõik soovijad. Oluline on kooli toimimist toetava transpordi ja vaba-aja tegevuste toimimine, sh kooliinternaat, kergliiklusteed, vaba-aja tegevuskeskused jm.

Põltsamaal on puudus piirkonna ujulast, mille juurde saaks mh kavandada täiendavad tervisespordi harrastamise võimalused.

Põltsamaa linna lasteaiad vajavad kapitaalset rekonstrueerimist. Vajadusel kaaluda uute asukohtade võimalikku määramist või ajutist lahendust olemasolevate lasteaeade rekonstrueerimise etapi ajaks.

Võimalusel taastada Väike-Kamari külas Põltsamaa Ametikooli otstarve, et piirkonnas säiliks kutsehariduse andmise koht, mis aitab mh säilitada piirkonnas elanikke.

ETTEVÕTLUS- JA TOOTMISALAD

Põltsamaa valla ettevõtlus- ja tootmisalade kavandamisel tuleb analüüsida varem kavandatud ettevõtlus- ja tootmisalade asjakohasust – kas need vastavad endiselt ettevõtete arenguvajadustele ja on elluviidavad või on ettevõtlus- ja tootmisalad vaja vallas ümber kavandada.

Suuremad tootmisalad on Põltsamaa linna äärealadel, Puhu ristmiku ja Lustivere tee vahelisel alal, Pajusi mnt, Kuperjanovi tn ja Lossi tn lõpus. Olemasolevad ettevõtted ei ole laienemisel maaprobleemide taha jäänud.

Tootmistegevus on arenenud peamiselt endistel tootmisaladel, mis on edukalt uuesti kasutusse võetud või on kavandatud uued alad, millele on koostatud detailplaneeringud.

Põltsamaa linnas ja selle lähipiirkonnas on vaja täpsustada äri- ja tootmisalade paiknemist, lähtudes ettevõtete perspektiivsetest arengusuundadest ja -vajadusest.

Põltsamaa vallas on hetkel piisavalt kaubandus- ja teenindusfunktsiooniga alasid.

Valla suuremates asulates tuleb kaaluda täiendavate võimalike kaubanduse ja teeninduse juhtotstarbega alade määramist. Soovitav on määrata sellised alad multifunktsionaalsetena, et tagada ettevõtluse ja linnalise iseloomuga piirkondade mitmekesisus.

ÜLDPLANEERINGU ÜLESANDED MAAKASUTUSE KAVANDAMISEL

- linnalise asustusega (tiheasustus) alade täpsustamine vastavalt Jõgeva maakonnaplaneeringule 2030+ ning tänastest Põltsamaa valla arenguvajadustest lähtuvalt;
- paindlikkust võimaldavate maakasutuse otstarvete tingimuste määramine;
- detailplaneeringute koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine, arvestades eelmise üldplaneeringu järgselt toimunud muutusi valla ruumilises arengus, seaduses, elanike arvu prognoosis, eluasemenõudluses, ettevõtlusalade vajaduses jm;
- piirkondlikest eripäradest lähtuvate ehitustingimuste määramine;
- projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste määramine;
- äri- ja tootmisalade ehitustingimuste täpsustamine, et vältida konfliktide tekkimist ettevõtlus- ja elamualade kõrvutipaiknemisel;
- puhkealade ehitus- ja maakasutustingimuste täpsustamine.

5.2 VÄÄRTUSED JA PIIRANGUD

Üldplaneeringu ülesanded väärtuste ja piirangute käsitlemisel:

- rohevõrgustiku, kaitsealade, väärtuslike veealade ja maastike vm olulise looduskeskkonnana käsitletud piirkondades ehitustegevuse ning maakasutuse tingimuste määramine ning vajadusel ala piiride täpsustamine;
- veekogude äärsete alade ehitustingimuste täpsustamine ning vajadusel ehituskeeluvööndi suurendamine või vähendamine. Jõeäärsetel kallastel on suur potentsiaal elamu- ja puhkefunktsioonide arendamiseks, mistõttu on vaja määrata vajalikud tingimused, et neid tegevusi võimaldada, kuid samal ajal tagada ühised väärtused ning avalik juurdepääs. Peamised piirkonnad, kus ehituskeeluvööndi temaatikat on vaja täpsustada on Põltsamaa linn ning Puurmani piirkond;
- vajadusel avalikult kasutatavate veekogude määramine;
- miljööväärtuslike alade piiride ning ehitustingimuste täpsustamine tänasest olukorrast lähtuvalt;
- maakonnaplaneeringus toodud muude ruumiliste väärtuste alade ning neile seatud tingimuste täpsustamine;
- väärtuslike põllumajandusmaade piiride täpsustamine lähtuvalt maakonnaplaneeringust ning kohalikest vajadustest tulenevalt. Vajadusel määratakse neile täiendavad kasutustingimused, sh ehitustegevust reguleerivad põhimõtted;
- piirkondade määramine ning tingimuste seadmine lage- ning uuendusraie tegemiseks kaitsemetsa aladel kokkuleppel maaomanikega. Kaitsemetsa alade näol on tegu metsa-aladega, mille ülesanne on kaitsta asulat või ehitist õhusaaste, müra, tugeva tuule ning lumetuisu eest, tõkestada metsatulekahju levikut või vähendada tuleohtu;
- kaaluda piirkondade määramist, kus maavara geoloogiliste uuringute teostamine maavara kaevandamise eesmärgil on välistatud, lähtudes ennekõike sotsiaalsest häiritusest;
- riigikaitsealade piiride ja neist tulenevate kitsendavate tingimuste täpsustamine (Ülase 2 Põltsamaa linnas, Utsali lasketiir, Jürikäla, Väike-Kamari lasketiirude eelvaliku alad).

5.3 TEED

Üldplaneeringu ülesanded teede valdkonnas:

- avalikult kasutatavate olemasolevate ja perspektiivsete maanteed, kohalike teede ja tänavate, jalg- ja jalgrattateede, matkaradade ja veekogude kallastadade juurdepääsude rajamise tingimuste täpsustamine;
- teede kaitsevööndite ulatuste ning maanteed või tihedama liiklussagedusega teeäärsete alade ehitustingimuste täpsustamine;
- uute teede (sh kergliiklusteede) kavandamise kaalumise, (nt möödasõit Põltsamaa kesklinnast läbi Kamari);
- Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee uue trassikoridori käsitlemine vastavalt Jõgeva maakonna teemaplaneeringule ja maantee ruumilisest mõjust tulenevate tingimuste seadmine;
- Maanteeameti täiendavate tingimustega arvestamine, mis on asjakohased üldplaneeringu koostamisel.

5.4 TEHNILINE TARISTU

Üldplaneeringu ülesanded tehnilise taristu valdkonnas:

- teemakohastest arengukavadest ja planeeringutest lähtuvate tehnovõrkude kavandamise asukohte ning põhimõtete täpsustamine;
- uute energiatootmise sh taastuvenergia tootmise rajatiste (päikeselektrijaamad, maakütte ja tuuleenergia) kavandamiseks tingimuste määramine;
- suurõnnetuse ohuga ettevõtete ja olulise ruumilise mõjuga ehitiste loetelu ning tingimuste täpsustamine.

Lõplik valdkondade ja teemade ring täpsustub üldplaneeringu koostamise käigus.

6. ÜLEVAADE EELDATAVAST KESKKONNAMÕJUST

6.1 KESKKONNAMÕJU HINDAMISE KIRJELDUS

Üldplaneeringu käigus hinnatakse eeldatavalt olulisi keskkonnamõjusid. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohaselt on keskkonnamõju oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara⁴.

Kuna ÜP lahendused selguvad planeeringu koostamise käigus, ei ole LS ja VTK koostamise hetkel teada, kas Põltsamaa valla uue ÜP rakendamisega kaasneb oluline ebasoodne keskkonnamõju, milline on mõju iseloom ja ulatus.

Lähtudes ÜP ulatusest, kestvusest ja lahendatavatest valdkondadest (valla arengusuundade ja maakasutuse tingimuste määramine aastani 2040, täpsemalt vt ptk 5), kaasnevad ÜP rakendamisega paratamatult muutused olemasolevates looduslikes ja sotsiaalsetes funktsioonides ning protsessides. Lahendused on valdavalt pikaajalised ning põhjustavad keskkonnas püsivaid muutusi. Planeeringualal valitsevast keskkonnaseisundist nähtub, et alal asub Natura 2000 võrgustiku alasid ja kaitstavaid loodusobjekte, kultuuriväärtusi ning muid muutuste suhtes tundlikke alasid (nt rohevõrgustik, kaitsmata põhjaveega alad) ja väärtuslikke keskkonnakomponente (nt väärtuslik põllumajandusmaa, maavarad ja maardlad, puhkealad – täpsemalt vt Lisa 2), mille puhul võivad muutused keskkonnas ohustada nende säilimist ja väärtust ning avaldada seeläbi ebasoodsat mõju looduskeskkonnale laiemalt, samuti inimeste tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale.

Minimeerimaks võimalused arendusteks, millega võib kaasneda oluline ebasoodne mõju keskkonnale ning samaaegselt soosimaks positiivseid mõjusid esile kutsuvaid ja võimendavaid lahendusi, viiakse planeeringulahenduse väljatöötamisega paralleelselt läbi mõjuhindamine järgmiste valdkondade ja keskkonnaelementide osas:

- **mõju looduskeskkonnale**, sh Natura 2000 aladele, kaitstavatele loodusobjektidele, looduskeskkonnale ja rohevõrgustikule, pinna- ja põhjaveele, maavaradele ja maardlatele;
- **mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale**, sh asustusele ja rahvastikule, ettevõtluskeskkonnale, tööhõivele, teenuste ja toodete kättesaadavusele, väärtuslikele põllumajandusmaadele, puhkealadele ja turismile, inimeste tervisele ja heaolule;
- **mõju kultuurikeskkonnale**, sh kultuuriväärtustele, väärtuslikele maastikele.

Keskkonnamõju hindamisel juhitudakse asjakohaste õigusaktide nõuetest ja juhendmaterjalidest. Peamised KSH menetlust suunavad õigusaktid on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS)⁵ ning planeerimisseadus

⁴ Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 2. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072017045>

⁵ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015012?leiaKehtiv>

(PlanS)⁶. Mõjude olulisuse tuvastamisel ja hindamisel juhindutakse eelkõige kehtivate asjakohastes keskkonnakaitselistes õigusaktides (direktiivid, seadused ja määrused) määratud normidest ja sätestatud nõuetest, valdkondlikest arengukavadest, kaitsekorralduskavadest jms. Hindamise läbiviimisel kasutatakse Keskkonnaministeeriumi juhendmaterjali „Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhend“ jt asjakohaseid meetoodilisi juhendeid.⁷ Samuti võetakse keskkonnamõju hindamisel arvesse keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ja üldtunnustatud hindamismetoodikat.

Hindamisel arvestatakse nii otseseid kui ka kaudseid mõjusid, mõju iseloomu, suurust, ulatust, esinemise tõenäosust, kestvust (lühiajalist ja pikaajalist), sagedust, pöördumist ning toimet. Muuhulgas arvestatakse võimalikke koosmõjusid, mõjude kumuleerumist ning väljastpoolt planeeringuala tulenevaid olulisi mõjusid. Analüüsitakse ja hinnatakse nii negatiivseid kui ka positiivseid mõjusid. Hindamise tulemusena tehakse ettepanekud meetmete rakendamiseks oluliste ebasoodsate mõjude vältimiseks, mõjude vähendamiseks ja leevendamiseks ning ühtlasi ettepanekud kaasnevate positiivsete mõjude võimendamiseks.

KSH läbiviimisel juhindutakse keskkonna säilitamise, kaitse ja kvaliteedi parandamise, inimeste tervise ja heaolu kaitse ning loodusressursside kaalutletud ja mõistliku kasutamise põhimõtetest.

6.2 MÕJU NATURA 2000 VÕRGUSTIKU ALADELE

KSH erisused Natura 2000 võrgustiku alal on sätestatud KeHJS-e §-ga 45⁸.

Põltsamaa valla territooriumil paikneb 12 Natura 2000 võrgustiku ala (vt Lisa 2 ptk 6), millega tuleb arvestada ÜP koostamisel, eeskätt tuleb arvesse võtta alade kaitse-eesmärke ja tagada alade terviklikkus. Strateegilise planeerimisdokumendi võib kehtestada juhul, kui seda lubab Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekord ja kui kavandatav tegevus ei mõju kahjulikult selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkusele ega mõjuta negatiivselt ala kaitse eesmärki⁹.

Natura hindamisel on meetoodiliseks aluseks „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“¹⁰.

KSH käigus hinnatakse planeeritava tegevuse võimalikku mõju Natura 2000 võrgustiku aladele kõigepealt eelhindamise etapis. Eelhindamise käigus selgitatakse välja lahenduse võimalik mõju Natura 2000 alale ning hinnatakse, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et kavandatava tegevuse ebasoodne mõju on välistatud. Kui oluline mõju ei ole teada ja pole piisavalt informatsiooni järelduste tegemiseks mõju puudumise kohta või tõenäoliselt kaasneb oluline mõju, jätkatakse asjakohase hindamise etapiga.

ÜP staadiumis on asjakohast hindamist võimalik läbi viia juhul, kui eelhindamise tulemusena tuvastatud kavandatavate ebasoodsat mõjuga tegevuste kohta on piisava

⁶ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110112015009?leiaKehtiv>

⁷ vt Keskkonnaministeeriumi koduleht: <http://www.envir.ee/et/ksh-juhendid-ja-uuringud>

⁸ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104052017005?leiaKehtiv>

⁹ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13277900?leiaKehtiv>

¹⁰ A. Aunapu, R. Kutsar, 2013: <http://www.eaia.eu/images/Natura.pdf>

täpsusega informatsiooni mõju määratlemiseks ja hindamiseks. Kui ÜP staadiumis puudub kavandatava eeldatavalt ebasoodsa mõjuga tegevuse kohta piisav teave Natura asjakohase hindamise läbiviimiseks, siis märgitakse eelhindamise järel dustes ära, et asjakohase hindamisega tuleb liikuda ÜP-le järgnevasse tegevuse kavandamise etappi.

6.3 MÕJU LOODUSKESKKONNALE

- Analüüsitakse ja hinnatakse kavandatava tegevusega kaasnevat mõju kaitstavatele loodusobjektidele (kaitsealadele, hoiualadele, kaitsealuste liikide elupaikadele ja kasvukohtadele, püsielupaikadele, kaitstavatele looduse üksikobjektidele, kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavatele loodusobjektidele) ning nende soodsa seisundi säilimisele. Tähelepanu pööratakse planeeringulahenduse vastavusele looduskaitseadusest tulenevatele nõuetele, kaitse-eeskirjades sätestatud eesmärkide täitmisele ja kaitsekorralduskavades seatud ülesannete rakendamisele. Põhjendatud vajadusel tehakse ettepanekuid loodusobjekti kaitse alla võtmiseks kohaliku omavalitsuse üksuse tasandil lähtudes LKS-e §-st 8;
- analüüsitakse arendatavate alade kattuvust loodusliku ja looduslähedase taimkattega, looduslike ja poollooduslike aladega ja hinnatakse kaasnevaid mõjusid. Maastikupildi muutmisel analüüsitakse ja hinnatakse kaasnevaid häiringuid loomastikule, sh nende elupaikadele, liikumisele ja rändetingimustele;
- analüüsitakse ja hinnatakse planeeringulahenduse mõju rohevõrgustiku toimimisele, pööratates tähelepanu võrgustiku (tugialad ja koridorid) terviklikkuse ja toimimise säilimisele. Juhul, kui rohevõrgustiku säilitamine olemasoleval kujul pole võimalik, nähakse ette meetmed sidusa ja funktsionaalse rohevõrgustiku tagamiseks;
- analüüsitakse ja hinnatakse tegevusega kaasnevat mõju põhjaveekogumi kvaliteedile, hulgale ja joogivee kättesaadavusele, pinnaveekogumi kvaliteedile ning pinnaveekogumitega seotud kaitsealade, veekogudega seotud kaitstavate liikide ja nende elupaikadele ning kalade rändetingimuste tagamisele. Tähelepanu pööratakse avaliku juurdepääsu tagamisele avalikele veekogudele. Lisaks selgitatakse välja, millistele koormusallikatele tuleb Põltsamaa vallas enam tähelepanu pöörata. Põhjaveearu kaitseks kaitsmata ja nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel pinna- ja põhjavee reostuse vältimiseks ning põhjaveearude tagamiseks nähakse vajadusel ette täiendavad meetmed. Muuhulgas analüüsitakse ja hinnatakse, kas ja kuidas mõjutab ÜP-ga kavandatu veemajanduskavas sätestatud eesmärkide saavutamist. Arvestatakse valla territooriumi paiknemisega Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal;
- maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavate tegevuste planeerimisel analüüsitakse ja hinnatakse, kuidas mõjutab tegevus maavara kaevandamisväärsena säilimist ja juurdepääsu maavarale. Hinnatakse tegevuse mõju looduskeskkonnale ja maakasutusele (sh taimestik ja loomastik, väärtuslikud põllumaad, rohevõrgustik), olemasoleva maastiku ilme säilimisele, kultuuriväärtustele ning inimeste tervisele ja heaolule;
- analüüsitakse ja hinnatakse mõju väärtusliku põllumajandusmaa säilitamisele, lähtudes selle põllumajanduslikuks otstarbeks kasutamise põhimõttest. Tähelepanu pööratakse keskkonnasõbraliku põllumajanduse meetmete rakendamise vajadusele. Muuhulgas

hinnatakse põllumajandustootmise jätkusuutlikkuse tagamist, sh arenduste mõju kuivendatud maade ja reguleeritud veekogude sh eesvoolude hea seisundi säilitamisele ning maaparandushoiu nõuete täitmisele;

- analüüsitakse ja hinnatakse mõju olemasolevate puhkealade puhke- ja turismiväärtuse säilimisele, avaliku juurdepääsu ja vajaliku taristu olemasolu tagamisele kohaliku tähtsusega supluskohtadele. Uute puhkealade kavandamisel pööratakse tähelepanu keskkonnataluvuse nõuete tagamisele, lähtutakse ala eripärast, loodusliku mitmekesisuse säilimisest ning lähedusse jäävate kultuuripärandi objektide, väärtuslike alade ja traditsioonilist elulaadi võimaldava keskkonna säilitamisest ja väärtustamisest;
- tähelepanu pööratakse planeeringulahenduse vastavusele asjakohastest keskkonnavalastest õigusaktidest tulenevatele nõuetele.

6.4 MÕJU SOTSIAAL-MAJANDUSLIKULE KESKKONNALE

- Analüüsitakse ja hinnatakse planeeringulahenduse mõju suurtes põllumajanduspiirkondades, pöörates tähelepanu keskkonnasõbraliku põllumajanduse meetmete rakendamise vajadusele. Tähelepanu pööratakse põllumajanduspiirkondade bioloogilise mitmekesisuse säilimisele ning kohalikul tasandil loodusliku võrgustiku moodustumisele. Jätkusuutliku põllumajandustootmise tagamiseks pööratakse tähelepanu maaparandusliku tegevusega kaasnevatele mõjudele;
- inimeste tervist ja heaolu silmas pidades analüüsitakse ja hinnatakse planeeritava tegevusega kaasnevat mõju välisõhu kvaliteedile ja müratasemele, keskendudes eelkõige tootmisaladest ja liiklusest tulenevale. Tähelepanu pööratakse ka võimaliku valgusreostuse vältimise meetmetele;
- tähelepanu pööratakse ohtlike ja olulise ruumilise mõjuga ettevõtete paiknemisele ning analüüsitakse ja hinnatakse planeeritavate lahenduste mõju inimeste tervise, heaolu ja keskkonna ohutuseks vajaliku vahemaa tagamisele ohtliku käitise ning elurajoonide, avalikus kasutuses olevate hoonete ja alade, puhkealade ning võimalusel peamiste transpordiliinide vahel. Vajadusel võetakse arvesse dominoefekti esinemise võimalust;
- võttes arvesse rahvastiku protsesse ning elanikkonna perspektiivseid võimalikke muutusi, antakse hinnang asustuse, elamu- ja ettevõtlusalade jm seonduva maakasutuse kavandamise plaanidele ning vajadusel esitatakse täiendavad ettepanekud. Asustuse kavandamise ja keskkonnaspektidega on tihedalt seotud ka teed jm taristu, mille puhul hinnatakse juurdepääsude ning tehnovõrkude olemasolu või nende kavandamise otstarbekust jm seonduvaid teemasid.

6.5 MÕJU KULTUURIKESKKONNALE

- Analüüsitakse ja hinnatakse planeeringulahendusega kaasnevat mõju kultuurimälestistele (kinnismälestistele) ja nende kaitsevöönditele ning mälestiste vaadeldavuse säilimisele. Analüüsitakse, kas planeeringulahendus arvestab mälestisele sobiliku kasutusviisi ja/või keskkonna säilitamisega. Taristu planeerimisel analüüsitakse muuhulgas, kuidas see mõjutab ligipääsu kultuuriobjektidele ning seeläbi turismiteenuse osutamisele;
- tähelepanu pööratakse traditsioonilise ajaloolise asustusstruktuuri ja väljakujunenud külade struktuuri säilimisele ning väärtuslikele maastikele omaste kultuurilis-ajalooliste, esteetiliste, looduslike, rekreatsiooniliste ja identiteediväärtuste säilimisele, samuti maastike sihipärase hooldamise tagamisele. Muuhulgas hinnatakse planeeringulahendusega kaasnevat mõju inimeste heaolule, pidades silmas nii sotsiaalseid kui majanduslikke aspekte;
- tähelepanu pööratakse pärandkultuuriobjektidele, looduslikele pühapaikadele jm kohalikku asustust, maastikku, ajalugu ja identiteeti rikastavatele objektidele.

Mõjude hindamise tegelik ulatus sõltub kavandatava tegevuse iseloomust ning seda täpsustatakse ÜP koostamise käigus. Samuti võib ÜP koostamise käigus lisanduda mõjusid, mida põhjendatud vajaduse korral täiendavalt hinnatakse.

6.6 PIIRIÜLENE KESKKONNAMÕJU

Arvestades Põltsamaa valla asukohta, seost teiste asjassepuutuvate strateegilise planeerimise dokumentidega (sisend ÜP koostamiseks) ning eeldatavalt mõjutatavat keskkonda, siis ei ole näha, et Põltsamaa valla ÜP-ga kavandatava tegevusega võiks kaasneda piiriülene keskkonnamõju ehk mõju mõne naaberriigi keskkonnaseisundile.

6.7 KLIIMAMUUTUSTEGA ARVESTAMINE

KSH aruandes käsitletakse kliimamuutuste mõju planeeringualale ja kavandatavale tegevusele ning vastavaid kohanemismeetmeid.

Kliimamuutustega seoses on näiteks ette näha intensiivsemaid ja sagedasemaid ekstreemseid sademeid ning tugevamaid torme. KSH aruandes kirjeldatakse, milliseid kohanemismeetmeid tuleks rakendada näiteks sademevee ärajuhtimiseks, tormikahjude vähendamiseks või ärahoidmiseks jms.

7. SEOSD STRATEEGILISTE DOKUMENTIDEGA

Üleriigiline planeering Eesti 2030+

Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“¹¹ annab suunised asustusstruktuuri ja üleriigiliste võrgustike terviklikule arendamisele, arvestades sealhulgas piirkondade eripäradega. Peamine püstitatud eesmärk on tagada elamisvõimalused Eesti igas asustatud paigas. Selleks on vajalikud kvaliteetne elukeskkond, head ja mugavad liikumisvõimalused ning varustatus oluliste võrkudega.

Eesti ruumilise arengu visioonis on sõnastatud et hajalinnastunud ruum seob tervikuks kompaktsed linnad, eeslinnad ja traditsioonilised külad, väärtustades kõiki neid elamisviise võrdselt ühepalju. Hajalinnastunud ruumi inimsõbralikkuse ja majandusliku konkurentsivõime tagavad eeskätt looduslähedane keskkond ja hästi sidustatud asulate võrgustik.

Üleriigilise planeeringu põhisuunad ja eesmärgid on tasakaalustatud ja kestlik asustuse areng, head ja mugavad liikumisvõimalused, varustatus energiataristuga ning rohevõrgustiku sidusus ja maastikuväärtuste hoidmine.

Üleriigilises planeeringus seatud eesmärgid tuleb üldplaneeringus aluseks võtta ning neid kohalikus kontekstis täpsustada.

Jõgeva maakonnaplaneering 2030+

Jõgeva maakonnaplaneeringu¹² peamine eesmärk on sisendi andmine kohalikul tasandil ruumilise arengu kavandamiseks, tuues samas tasakaalustatud arengu kontekstis välja olulised riikliku tasandi vajadused.

Jõgeva maakonna visioon näeb ette kvaliteetse ja mitmekesise elukeskkonnaga, sidusa ruumistruktuuriga, kultuuriliselt ning majanduslikult hästi arenevat maakonda. Kvaliteetse elukeskkonna tagavad väärtusliku linnaruumiga keskused, kus on avar elu- ja töökohtade ning teenuste valik ning elujõuline loodusliku elukeskkonnaga maaline asustus. Elujõulise maalise asustuse tagavad põllumajandus ja metsandus koos hästi korraldatud kultuuri- ja loodusturismiga. Ruumiline mitmekesisus ja piirkondlikud eripärad annavad inimestele vabaduse valida sobiv elu- ja töökoht ning nendega sobituv elustiil.

Maakonnaplaneeringus välja töötatud tingimused tuleb üldplaneeringus aluseks võtta ning neid vajadusel täpsustada. Tingimused on toodud järgmiste olulisemate teemade osas: asustuse suunamine linnalises ja maalises piirkonnas, toimepiirkonnad ja keskused, ruumilised väärtused, tehniline taristu ja riigikaitse.

¹¹ <https://eesti2030.wordpress.com/>

¹² Jõgeva maakonnaplaneering 2030+

Tallinn-Tartu maantee teemaplaneering

Teemaplaneering „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0" käsitleb riigi põhimaantee trassi koridori muudatustega seotud teemasid.

Trassi koridoriga nähakse Põltsamaa vallas ette järgmised muudatused: Põltsamaa (Puhu ristmiku) ning Adavere möödasõidud ja Kaliküla, Neanurme-Tõrenurme, Pikknurme, Puurmani (Altnurga) õgvendused. Trassi koridori muudatustega kaasnevad uued ristmikud, risted, tunnelid, sillad, bussipeatused, tanklad, parklad, puhkekohad jm teega seotud elemendid, olemasolevate mahasõitude sulgemise vajadused, maanteega piirnevate kinnistute ligipääsu ja ühistranspordi liikumisskeemi muudatused.

Üldplaneeringus tuleb arvestada maantee, ennekõike õgvenduste rajamisega kaasneva ruumimõjuga ning vajadusel teha täpsustused teemaplaneeringuga määratud maanteega seotud rajatiste asukohtadele ning maakasutustingimustele trassikoridoris ja selle lähialadel.

Piirkonnas kehtivad üldplaneeringud

Piirkonnas kehtib neli üldplaneeringut: Põltsamaa linna, Põltsamaa valla, Pajusi valla, Puurmani valla üldplaneeringud.

Uue üldplaneeringu koostamisel tuleb aluseks võtta kehtivate üldplaneeringute maakasutus ja ehitustingimused, et tagada arengute järjepidevus. Samal ajal tuleb kriitiliselt analüüsida ja hinnata, mida väärtuslikku ja asjakohast saab kehtivast üldplaneeringust üle võtta ning mida tuleb muuta, lähtudes uutest planeeringutest, muutunud seadustest jt dokumentidest, praeguseks välja kujunenud olukorrast ning tänastest arenguvajadustest.

Põltsamaa valla strateegilised arengudokumendid

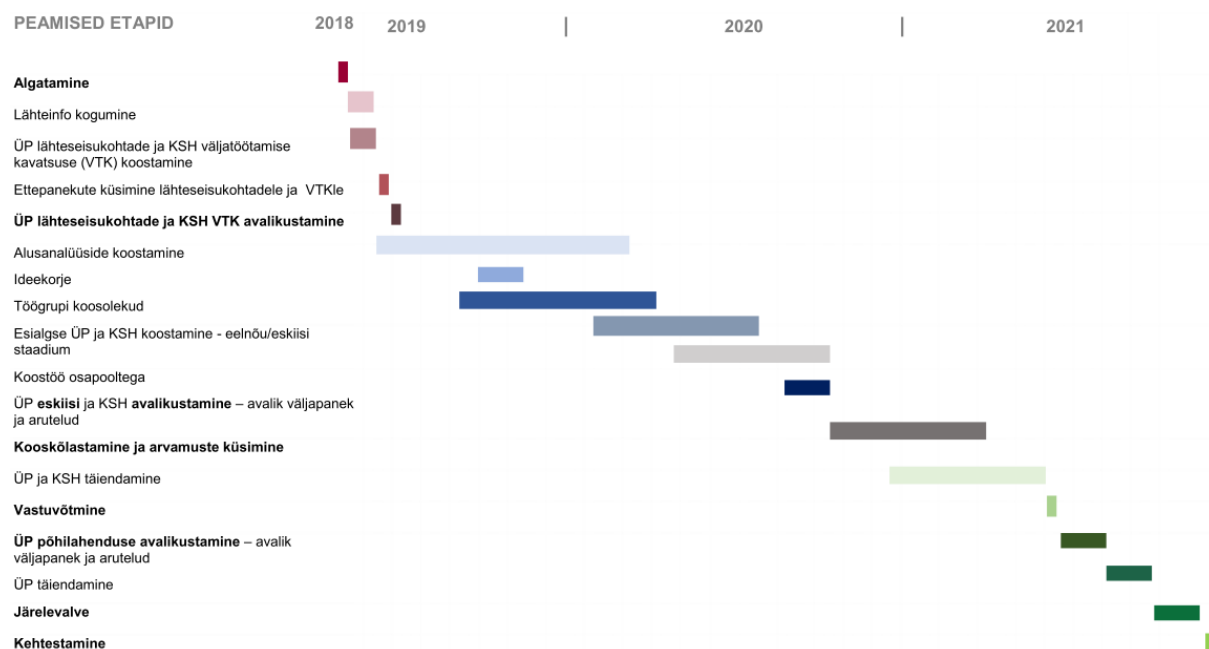
Põltsamaa valla arengukava suunised on kajastatud ptk 2.

Samuti arvestatakse Põltsamaa valla või selle endiste haldusüksuste kohta käivate valdkondlike arengukavadega, millest olulisemad on:

- Põltsamaa valla jäätmekava 2018-2023
- Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavad
- Soojamajanduse valdkonna arengukavad
- Põltsamaa valla teede ja tänavate teehoiukava 2019-2022

Üldplaneeringu koostamisel lähtutakse valla- ja sektor arengukavades seatud strateegilistest eesmärkidest ning luuakse ette nähtud tegevustele ruumiline väljund.

8. TEGEVUS- JA AJAKAVA

Joonis 2. Ülevaade protsessist ja peamistest etappidest.

Täpsema ajakava koostamisel on lähtunud planeerimisseaduses üldplaneeringu koostamisele esitatud nõuetest ning konsultandi senisest kogemusest ÜP koostamisel. KSH läbiviimise ajakava sõltub peamiselt üldplaneeringu koostamise ajakavast.

Ajakava on esialgne ja selles võib jooksvalt tulla muudatusi.

Ajakava muudatused on seotud peamiselt sellega, et ei ole võimalik ette näha ÜP ja KSH korraldamis- ja menetlustoimingute täpset kestvust, asjaomastelt asutustelt laekuvate seisukohtadega seotud töömahtu ning avalikustamistega kaasnevat töömahtu seoses laekunud ettepanekute, vastuväidete ja küsimustega.¹³

Tabel 1. ÜP ja KSH tegevuskava.

Tegevus	Kuupäev	Täitja
Eelmiste ÜPde ülevaatamine	03.2018	Põltsamaa VV
ÜP ja KSH hanke läbiviimine	08.2018	Põltsamaa VV
Lepingu sõlmimine	09.2018	Põltsamaa VV, konsultant
Avakoosolek	20.09.2018	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP koostamise ja KSH algatamine	10.2018	Põltsamaa VV, konsultant
Algatamise teavitused	10-11.2018	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse (VTK) koostamine, mh koostatakse olemasoleva olukorra ülevaade	10-12.2018	Põltsamaa VV, konsultant

¹³ Vt vajadusel lisaks: ÜP ja KSH protsessi kirjeldav ühine skeem koos viidetega planeerimisseadusele.

Tegevus	Kuupäev	Täitja
ÜP lähteseisukohtade ja KSH VTK edastamine KOVile	15.12.2018	Konsultant
ÜP lähteseisukohtade ja KSH VTK esitamine ettepanekute saamiseks koostöö tegijatele ja kaasatavatele	02.2019	Põltsamaa VV
Asjassepuutuvad asutused ja isikud esitavad ettepanekud ÜP lähteseisukohtade ja KSH VTK kohta	02.2019	Asjaomased asutused ja isikud
Täpsustused ÜP LS ja KSH VTK-le – KOV ja konsultant vaatavad ühiselt esitatud ettepanekud läbi ning teevad nende alusel ÜP lähteseisukohtades ja KSH VTK-s vajalikud muudatused	03.2019	Põltsamaa VV, konsultant
Vajadusel töökoosolek ÜP LS ja KSH VTK täpsustamise kohta ning tutvustus volikogule	03.2019	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP lähteseisukohtade ja KSH VTK avalikustamine Lisaks avalikustatakse isikute ja asutuste esitatud ettepanekud	04.2019	Põltsamaa VV
ÜP lähteinfo hankimine, eeltööd alusuuringutele	11.2018 – 06.2019	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP töörühmade korraldamine	06-12.2019	Põltsamaa VV, konsultant
Alusuuringute ja analüüside koostamine	01-10.2019	Konsultant
ÜP eskiisi koostamine, KSH aruande eelnõu koostamine	06-01.2020	Konsultant
ÜP eskiisi ja KSH aruande eelnõu tutvustamine volikogus	01.02.2020	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP eskiisi ja KSH aruande eelnõu esitamine ÜP koostamise korraldajale	02.2020	Konsultant
ÜP eskiisi ja KSH aruande eelnõu avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teavitamine	14.02.2020 (<i>hiljemalt 14 päeva enne avaliku väljapaneku algust*</i>)	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP eskiisi ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek	02.03-02.04.2020 (<i>vähemalt 30 päeva*</i>)	Põltsamaa VV
Arvamuste analüüs ja täienduste sisseviimine	03-04.2020	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP koostamise korraldaja teatab avaliku väljapaneku ajal kirjalikult arvamusi esitanud isikutele oma põhjendatud seisukoha arvamuste kohta ning avaliku arutelu toimumise aja ja kohta	03-04.2020 (<i>30 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist*</i>)	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP eskiisi ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud	14-17.04.2020 (<i>45 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist*</i>)	Põltsamaa VV, konsultant
Kui avalikul väljapanekul esitati kirjalikke arvamusi, avaldatakse informatsioon avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste kohta ajalehes (vt täpsemalt PlanS § 84 lg 1)	04.2020 (<i>30 päeva jooksul avaliku arutelu toimumise päevast arvates*</i>)	Põltsamaa VV, konsultant
Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse ÜP eskiisis ja KSH aruande eelnõus vajalikud muudatused	05.2020	Põltsamaa VV, konsultant
Vajadusel toimuvad täiendavad töörühmad/koosolekud ning täiendatakse ÜP ja KSH eelnõusid	05.2020	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP eskiisi ja KSH aruande eelnõu esitamine kooskõlastamiseks ja arvamuse andmiseks	06.2020	Põltsamaa VV
Kooskõlastuste ja arvamuste andmine ¹⁴ , koostöö ametite jt osapooltega	06-10.2020	Asjaomased asutused ja isikud

¹⁴ PlanS § 85 lg 2: Kui kooskõlastaja või arvamuse andja ei ole 30 päeva jooksul üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu saamisest arvates kooskõlastamisest keeldunud või arvamust avaldanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse üldplaneeringu ja

Tegevus	Kuupäev	Täitja
ÜP eskiisi ja KSH aruande täiendamine	07-10.2020	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP eskiisi esitamine vastuvõtmiseks ja KSH aruande esitamine nõuetele vastavaks tunnistamiseks	30.10.2020	Konsultant
ÜP ja KSH aruande vastuvõtmine	16.11.2020	Põltsamaa VV
Puudutatud isikute teavitamine ÜP vastu võtmisest ja KSH aruande nõuetele vastavaks tunnistamisest	12.2020 (teavitamine 14 päeva jooksul otsuse tegemisest*)	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP avalikust väljapanekust ja arutelust teavitamine	14.12.2020 (hiljemalt 14 päeva enne avaliku väljapaneku algust*)	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP avalik väljapanek	4.01-4.02.2021 (vähemalt 30 päeva*)	Põltsamaa VV
Esitatud arvamuste analüüs ning vajadusel täienduste sisse viimine ÜPsse	02.2021	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP koostamise korraldaja teatab avaliku väljapaneku ajal kirjalikult arvamusi esitanud isikutele oma põhjendatud seisukoha arvamuste kohta ning avaliku arutelu toimumise aja ja koha	03.2021 (30 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist*)	Põltsamaa VV
ÜP avaliku väljapaneku tulemuste avalikust arutelust teavitamine (vajadusel) ¹⁵	12.03.2021 (hiljemalt 14 päeva enne avaliku arutelu algust*)	Põltsamaa VV
ÜP avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud (vajadusel)	29-31.03.2021 (45 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist*)	Põltsamaa VV, konsultant
Tulemustest teavitamine avalikes kanalites - kui ÜP avalikul väljapanekul esitati kirjalikke arvamusi, avaldatakse informatsioon avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste kohta ajalehes (vt täpsemalt PlanS § 89 lg 1)	04.2021 (30 päeva jooksul avaliku arutelu toimumise päevast arvates*)	Põltsamaa VV, konsultant
ÜP esitamine järelevalveks	12.04.2021	Põltsamaa VV
ÜP heakskiitmine	11.06.2021 (60 päeva jooksul esitamisest arvates*)	Riigihalduse minister
ÜP kehtestamiseks esitamine	18.06.2021	Konsultant
ÜP kehtestamine	06.2021	Põltsamaa VV
ÜP kehtestamisest teavitamine	30.06.2021 (30 päeva jooksul planeeringu kehtestamise päevast arvates*)	Põltsamaa VV
Kehtestatud ÜP esitamine rahandusministeeriumile ja Maa-ametile	30.07.2021 (30 päeva jooksul planeeringu kehtestamise päevast arvates*)	Põltsamaa VV

* PlanS-s sätestatud tähtajad

keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu koostajast poolt vaikumisi koostajastatuks või eeldatakse, et arvamuse andja ei soovi nende kohta arvamust avaldada, kui seadus ei sätesta teisiti.

PlanS § 85 lg 3: Kui koostajastatamiseks ei viidata vastuolule õigusaktiga või maakonnaplaneeringuga, loetakse üldplaneering koostajastatuks. KSH aruande eelnõu koostajastatamiseks hinnatakse aruande eelnõu õigusaktidele vastavust ning selles sisalduvate hinnangute piisavust ja objektiivsust.

¹⁵ PlanS § 88 lg 2: Avaliku arutelu korraldamine ei ole nõutav, kui ÜP kohta ei esitatud avaliku väljapaneku kestel kirjalikke arvamusi või kui kõik kirjalikult esitatud arvamused on arvesse võetud.

9. ÜLDPLANEERINGU KAARDID

Üldplaneeringu põhilahendusena koostatakse järgnevad teemajoonised:

- Maakasutus;
- Piirkondlikud ehitustingimused;
- Teed ning tehniline taristu.

Väärtuste ja piirangute kaart, mis kajastab riiklike registrite põhiseid väärtuslikke objekte ning alasid koos nendest tulenevate kitsendustega koostatakse lisakaardina, mis kajastab infot üldplaneeringu kehtestamise seisuga. Pärast kehtestamist peab vastavat ajakohast infot vaatama riiklikest registritest.

Täpsemad väljavõtted antakse Põltsamaa linna ja vajadusel alevike kohta.

Üldplaneeringu käigus võib selguda täiendavate teemajooniste koostamise vajadus või teatud teemade koondamine ühele joonisele.

Üldplaneering vormistatakse ArcGIS tarkvaraga, et võimaldada digitaalselt kaasaegset üldplaneeringu koostamise ning esitlemise lahendust. Lisaks tavapärasele üldplaneeringu teksti- ning kaardifailidele, koostatakse vajadusel ka üldplaneeringu veebirakendus, kus planeeringu maakasutus ning vastavad tingimused jm olulisemad valdkonnad on ülevaatlikult ja erinevates nutiseadmetes kuvatavad.

10. KAASAMISKAVA

Üldplaneering on kokkulepe ning selle saavutamiseks tuleb see koostada avatult ja läbipaistvalt. Üldplaneeringu koostamise korraldaja on Põltsamaa vallavalitsus, kuid kuna üldplaneering mõjutab paljusid Põltsamaa vallaga seotud isikuid ja asutusi, siis on oluline anda kõigile võimalus osaleda neid puudutavate otsuste tegemisel.

Kaasamiskava on koostatud selleks, et üldplaneeringu ja KSH käigus erinevaid osapooli efektiivsemalt ja sisulisemalt kaasata. Suurem eesmärk on üldplaneeringu koostamise protsessi laiemalt teadvustada ning sellega seotud otsuseid mitmekülsemalt käsitleda.

10.1 INFOKANALID

Järgnevalt on loetletud peamised infokanalid, et huvitatud osapooled teaksid arvestada, milliste allikate kaudu edaspidi üldplaneeringu ja KSH kohta infot levitatakse.

- Põltsamaa valla poolne kontaktisik on planeeringuspetsialist Anti Annus, anti.annus@poltsamaa.ee
- Põltsamaa valla veebileht: www.poltsamaa.ee/uldplaneering
- Valla Facebook-i leht: <https://www.facebook.com/poltsamaavald/>
- Põltsamaa Valla Leht, toimetaja taimi.rao@poltsamaa.ee
- Ametlikud teadaanded: www.ametlikudteadaanded.ee
- Avalikud väljapanekud või arutelud plaanitakse korraldada Põltsamaa linnas, Adavere-, Puurmani-, Väike-Kamari alevikes ning Kalana ja Lustivere külades. Täpsemad asukohad ning vajadused selguvad üldplaneeringu käigus ning sellekohane info edastatakse jooksvalt vastavates teadetes.
- Paberil kuulutused avaldatakse valla olulisemates asutustes.
- Olulisemate planeeringuetappide teema-artiklid kohalikus lehes.
- Huvitatud isikute list, elektrooniliste teadete jaoks (vt tabel 2). Sinna nimekirja lisatakse koostamise käigus need osapooled, kes enda kaasamisest on huvitatud.
- Ideekorje üldplaneeringule sisendi kogumiseks laiema ringi kaudu.

10.2 KAASATAVAD OSAPOOLED

Tabelis 2 on kaardistatud planeeringu elluviimisega seotud asutused ning puudutatud ja huvitatud isikud, keda koostatava ÜP alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi ÜP vastu.

Osapoolte nimekiri täpsustub planeeringu koostamise käigus.

Tabel 2. Kaasatavad osapooled.

Osapool	Kaasamise põhjendus
Ametkonnad	
Kaitseministeerium ja vajadusel Kaitseliit	Kui planeeringuga kavandatakse tuulegeneraatorit, tuuleparki või üle 28 m kõrgust ehitist, planeeringuala asub riigikaitse ehitise piiranguvööndis, planeeringu elluviimine võib kaasa tuua riigikaitse ehitise planeeritud töövõime vähenemise või kui planeeringualal asub avalik veekogu. Alal asub Alam-Pedja Kaitseliidu Jõgeva Maleva õppekeskus.
Maaeluministeerium	Maaelu- ja põllumajanduspoliitika, Eesti maaelu arengukava koordineerimine ja elluviimine, põllumajandustootmise jätkusuutlikkuse tagamine, väärtuslikud põllumaad.
Keskkonnaamet	Planeeringu elluviimisega võib kaasneda oluline keskkonnamõju, planeeringualal asub kaitseala, hoiuala, püsielupaik, kaitstava looduse üksikobjekt või selle kaitsevöönd või ala, mille suhtes on Keskkonnaministeerium algatanud kaitseala, hoiuala, püsielupaiga või kaitstava looduse üksikobjekti kaitse alla võtmise menetluse;
Keskkonnaministeerium	Planeeringualal asub riigile kuuluv maa või reformimata riigimaa.
Lennuamet	Esialgu ei ole vajadust ette nähtud. Kaasamine on vajalik kui planeeringuga kavandatakse lennuvälja, kopteriväljaku või tuulepargi rajamist või üle 45 m kõrguse ehitise püstitamist või planeeringuala hõlmab lennuvälja, kopteriväljakut või nende lähiümbrust.
Maa-amet	Planeeringualal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa.
Maanteeamet	Planeering hõlmab tegevusi riigitee kaitsevööndis ning käsitleb liiklusohutust, teedevõrgustiku ja ühistranspordi valdkondi.
Muinsuskaitseamet	Planeeringualal asub muinsuskaitseala, kinnismälestis või nende kaitsevöönd.
Põllumajandusamet	Planeeringualal asub maaparandussüsteem ning kavandatav tegevus võib mõjutada maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist.
Päästeamet	Planeering käsitleb tuleohutusnõudeid.
Terviseamet	Planeeringuga käsitletakse tervisekaitsenõuete rakendamist, sh müra ja vibratsiooni teemasid.
Veterinaar- ja Toiduamet	Järelevalve poolt määratud, kuna tegemist on intensiivse põllumajanduspiirkonnaga.
Jõgeva Vallavalitsus	Planeeringualaga piirnev KOV, võib olla põhjendatud huvi kavandatava tegevuse suhtes.
Järva Vallavalitsus	— —
Tartu Vallavalitsus	— —
Viljandi Vallavalitsus	— —
Põhja-Sakala Vallavalitsus	— —
Rahandusministeerium	ÜP järelevalve teostaja

Osapool	Kaasamise põhjendus
Ametkonnad	
Riigimetsa Majandamise Keskus	Valla territooriumile jääb riigimetsa alasid.
Taristu valdajad	
OÜ Põltsamaa Varahaldus	ÜVK teenuse osutaja
AS Emajõe Veevärk	ÜVK teenuse osutaja Puurmani vallas
Adven Eesti AS	Jõgeva- Põltsamaa gaasitrassi lepinguline rentnik, kaugkütte operaator
Elering AS	Elektri- ja gaasipaigaldised
Elektrilevi OÜ	Elektripaigaldised planeeringualal
Telia Eesti AS	Sidepaigaldised planeeringualal
Elisa Eesti AS	Sidepaigaldised planeeringualal
Tele2 Eesti Aktsiaselts	Sidepaigaldised planeeringualal
Eesti Lairiba Arenduse AS	Sidepaigaldised planeeringualal
Vabauhendused	
Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO)	Keskkonnaorganisatsioone ühendav organisatsioon
MTÜ Eesti Erametsaliit	Metsaomanike esindusorganisatsioon (soovisid olla kaasatud)
Külaseltsid: Kamari Haridusselts, Pajusi Küla Selts, Võisiku Kundrussaare Küla Selts Ewa, Lustivere Külaselts, Esku Külaselts, Tapiku Küla Seltsing, Adavere Mõisa Selts	Kohalik elu-olu
Põltsamaa Ettevõtjate Liit	Kohalik ettevõtlus
SA Põltsamaa Sport, Pisisaare Spordikeskus, Adavere Spordiklubi, MTÜ Kuningamäe Spordiklubi	Kohalikud spordiklubid
Laiem avalikkus (piirkonna elanikud)	Võimalikud asjast huvitatud või mõjutatud isikud kaasatakse kohalike infokanalite kaudu.
Muud kohalikud huvigrupid	
MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus, info@kejhk.ee	Järelevalve poolt määratud, jäätmehooldust korraldav MTÜ
Valga Puu OÜ, info@valgapuu.ee.	Metsamaade omanik
Metsatervenduse Osühing, kaja@eestimetsad.ee	Metsamaade omanik

11. KOOSTATAVAD ANALÜÜSID

Üldplaneeringu põhilahenduse väljatöötamiseks koostatakse alljärgnevad analüüsid:

- **MAAKASUTUSE ANALÜÜS** – analüüsitakse seni kehtinud ÜPdega määratud olemasoleva ja perspektiivse maakasutuse muutuseid tänaseks kujunenud olukorraga. Nii luuakse seosed eelmise üldplaneeringuga ning vaadeldakse mis on tänaseks muutunud, millised põhimõtted toimisid ning mida on vaja uuendada, kus on kavandatud maakasutused ellu viidud ning kus on veel reservalasid ellu viimata.
- **EHITUSTEgevuse ANALÜÜS** – Vaadeldakse viimase 10-15 aasta ehitustegevust vallas piirkondade kaupa. Antakse ülevaade seni koostatud ja ellu viidud detailplaneeringute ja väljastatud projekteerimistingimuste kohta. Tuuakse välja, millised põhimõtted ja tingimused ehitustegevuse jaoks on toimunud ning mis vajab muutusi ja millises suunas.
- **LIIKUVUSUURING** – eesmärgiks on inimeste liikumissuundade ja -põhjuste teadasaamine valla sees, sellest välja ning sisse. Liikuvusuuringu käigus analüüsitakse, millised on valla tõmbekeskused ja toimepiirkonnad, mille vahel inimesed peamiselt liiguvad. Juurde vaadatakse ka lähialasid (Imavere, Kolga-Jaani), et mõista, millised seosed on valla lähialadega.
- **ETTEVÕTLUSE ANALÜÜS** – antakse ülevaade ettevõtete paiknemisest ja nende suuruselt, peamistest tööstus- või põllumajanduspiirkondadest, tegevusvaldkondadest. Analüüsitakse, millised on ettevõtete peamised ootused ruumilisele keskkonnale ja millised on nende arenguvajadused? Analüüsi käigus hinnatakse ka varem kehtestatud üldplaneeringutes määratletud ettevõtlusalade realiseerumist ja nende asjakohasust, sh põhjuseid, kui alad ei ole ettevõtluseks kasutusse võetud.
- **TALLINN-TARTU MNT TRASSIVALIKU MÕJUDE RUUMILINE ANALÜÜS** - Põltsamaa valla territooriumil Järvamaa, Jõgevamaa ja Tartumaa maakonnaplaneeringuid täpsustava teemaplaneeringu „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0" elluviimisega seotud mõjude analüüs Põltsamaa valla ruumilise arengu suhtes.
- **ROHELADE ANALÜÜS** - maakonnaplaneeringuga kavandatud rohestruktuur analüüsitakse Põltsamaa valla kontekstis vastavalt rohevõrgustiku planeerimisjuhendile üle ning tulemustega arvestatakse üldplaneeringu teiste valdkondade kavandamisel.

Üldplaneeringu käigus võib selguda täiendavate analüüside koostamise vajadus.

LISA 1. LÄHTEMATERJALID

Põltsamaa valda puudutavad dokumendid:

- Põltsamaa vallas kehtivad ja koostatavad detailplaneeringud
- Lilian Hansar 2001 "Põltsamaa linnaehituslikud väärtused"
- Põltsamaa koostööpiirkonna üldplaneeringute analüüs, Hendrikson & Ko, 2010
- 19.12.2013 algatatud Põltsamaa valla üldplaneeringu eskiisi materjalid
- 20. saj arhitektuuripäränd. Jõgevamaa, Muinsuskaitseamet, 2009.
- Põltsamaa valla parkide hoolduskavad ja uuringud
- Põltsamaa valla ÜP (kehtiv, kehtestatud 1998)
- Põltsamaa linna ÜP (kehtiv, kehtestatud 1998)
- Pajusi valla ÜP (kehtiv, kehtestatud 1999)
- Puurmani valla ÜP (kehtiv, kehtestatud 2009)
- Põltsamaa valla arengukava 2040
- Põltsamaa valla jäätmekava 2018-2023
- Põltsamaa linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2014-2026. Alkranel OÜ, 2014
- Põltsamaa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2015-2028. Keskkond & Partnerid OÜ, 2015
- Puurmani valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2015-2027. Keskkond & Partnerid OÜ, 2015
- Pajusi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2015-2030. Pajusi Vallavolikogu 2015
- Põltsamaa valla teede ja tänavate teehoiukava 2019-2022

Muud üldisemad või lähialade arenguid käsitlevad dokumendid:

- Üleriigiline planeering Eesti 2030+
- Jõgeva maakonnaplaneering 2030+ ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
- Järvamaa, Jõgevamaa ja Tartumaa maakonnaplaneeringuid täpsustav teemaplaneering „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0" <http://www.maavalitsus.ee/95>
- Põltsamaa vallaga piirnevate omavalitsuste üldplaneeringud

LISA 2. ÜLEVAADE PÕLTSAMAA VALLAST

LISA 3. KOOSTÖÖ KÄIGUS LAEKUNUD ETTEPANEKUD